

Menneskets ansvar

Nasjonal Samling og jødene

Av Jon Stenklev, Oslo

I en artikkel i Aftenposten 10.12. etterlyser professor Bernt Hagtvedt bl.a. en unnskyldning eller beklagelse fra nordmenn som i ord og handling bidro til forfølgelse av norske jøder. Avisen har hatt to innlegg der en slik beklagelse blir avvist.

Det ene innlegget er skrevet av en advokat fra Asker som bl.a. med henvisning til Maria Quislings dagbøker mener å kunne bevise at Quisling hadde en ganske annen og følgelig mer positiv holdning til jødene enn Hitlers Tyskland!

Det andre innlegget, 28.12., er skrevet av Leif Melsom, som ganske raskt forlater annen verdenskrig og fortsetter med Stalins grusomheter, Kulturrevolusjonens fryktelige konsekvenser i Kina og Pol Pots terrorregime i Kambojsja. Hans hovedtese er likevel – når man nærmer seg NS – at medlemmer av et parti/bevegelse ikke kan ha ansvar for noe ledelsen foretar seg i det skjulte.

Ikke uventet er det tydelig at begge innleggene er skrevet av personer som har gode kontakter med «instituttet» for okkupasjonshistorie og kretsen rundt Folk og Land – en gruppe tidligere NS-medlemmer med en velutviklet selektiv hukommelse som krever total «oppreisning». Én ting skal man huske: De står på og er svært utholdende.

Uten å uttalte Quisling i tale etter tale om jødene? Et eksempel fra mars 1941: «Norske folk har stadig vært parat til å forsvare seg mot inntrengen av jødeparasitter. Etter at jødene igjen begynte å strømme til Norge i 1851 begynte den jebnesvangre utvikling da

norsk-germansk blod ble gjennomtrengt av de jødiske rasekrefter.» Noe av det første Quisling gjorde som «ministerpresident», var å gjeninnføre «jødeparagrafen» i Grunnloven. Dette skjedde *ikke* i det «skjulte», men på masse møter og stevner over hele landet. Man applauderte og så opp til «Førereren» – hans ord var lov fordi han hadde overtatt «den myndighet som tidligere hørte inn under Kongen og Stortinget», men – naturligvis – med de forbehold som Reichskommissar Terboven til enhver tid tok.

Det ble ikke bare med ord. Allerede høsten 1940 begynte Hirten å trakassere innehavere av såkalte «jødiske» forretninger. Hirten var ikke bare en flokk unge bøller – hvert enkelt mannlige medlem av NS mellom 18 og 55 år var automatisk også med i Hirten. I februar 1942 kunne man lese på butikkvinduer malt med store bokstaver: «Jødeparasitter skaffet oss 9. april» – «Palestina kaller. Jøder tåles *ikke* i Norge». Det nyttet ikke å klage til politi – Hirten var en del av øvrigheten!

I 1943 var en av de nevnte forretninger overtatt av andre og hadde skilt i butikkvinduet – til og med på tysk: «Das Geschäft ist jetzt unter arische Leitung».

Det var åpenbart at jødene på en eller annen måte skulle vekke. *Hvor* de skulle sendes, hadde NS bare vage forestillinger om. Noen fant ut at Madagaskar kunne være et passende sted. Ikke engang Quisling visste at jødene skulle ende sine dager i Auschwitz. Det er dessuten riktig at det byråkratiske apparat som ble benyttet til å samle jødene før deportasjonene, også hadde medarbeidere som ikke tilhørte NS. Poenget er likevel at NS gikk i spissen og brukte psykisk og fysisk vold mot jøder i Norge. Leif Melsom siterer Skriften: «Den som er uten skyld – den kaste den første sten.» Da skal man huske at det var medlemmer av NS som kastet de første stener mot jøder i Norge – bokstavelig talt.

Alt dette er historie. NS-medlemmene fra den gang er forlenget bestforeldre – noen er oldeforeldre – de fleste er døde. Det er også de fleste av dem som bekjempet nazismen aktivt. Den største tjenesten tidligere NS-medlemmer kan gjøre sine etterkommere, er å erkjenne – i det minste overfor seg selv – at de handlet forferdelig galt, og at det ikke eksisterer noen historiske kilder som kan endre dette faktum.

Bp

Onsdag 7. januar 1998